

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicacionem Pagina
Indicabit

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Tractatus De Gratia Delectante Et
Vincente

Druzbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

VD18 90066359

Caput X. Quibus in rebus sit delectatio Gratiaë?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45367

Nullo finu uberiùs excipitur, & securiùs tenetur Gratia, quàm Humilitatis. Exalta ô Homo Deum & Gratiam Dei, abjice te, despera de te, contemne te, obliviscere tui, & habebis gratiam redundabis gratiâ, absorberis & demergeris in gratia. Quoties ergo in te sentis augmentum gratiæ: dejice te & exalta gratiam, quoties sentis detrimentum, dejice te, & puta, in causa esse, vel præteritam, vel præsentem, vel fortè futuram atque suborientem superbiam. Sagax enim est odoratus gratiæ, & subnascentem superbiam sentit in semine, sentit in radice, proinde ut primum gratiam fugere vel fugisse cognoveris, hostem gratiæ adeste conjice, quem ut dejicias, te quantum potes infra omnia creata abjice & dejice. Hæc de Viis Gratia Delectantis breviter, faxit Deus, ut mihi saltem, si proximis meis non mereor, efficaciter dixerim.

C A P U T X.

Quibus in rebus sit Delectatio Gratia.

36. **D**uplici in sensu quæstionem præsentem propono & expendo. Alter est, quænam sit nobis potentia, quâ Delectationem Gratia degustemus? Alter est, quibus ex rebus, seu quibus ex objectis atque Materis ea Delectatio percipiatur? Et quidem utraque hæc propositio non obscure est in præcedentibus intimata, nihilominus habebit suam utilitatem plenius illam, fundamentaliusque hoc loco persequi. Quod ergo ad primum quæstionis sensum attinet, quæ potest; an sentiri Delectatio Spiritualis gratia possit

possit per sensum, an per intellectum, an per Voluntatem? Quâ in re, quod absque controversia certum est, hoc dicam; quod quis revocare in dubium possit, ad Scholasticas subtilitates amandabo disputandum. Certum hic primo est. Esse aliquas sensuum oblectationes: quas & belluæ, quas & nos, qua parte sensu & imaginatione pollemus, percipimus.

Hæ oblectationes, universæ, terrenæ, corporeæ, materiales sunt. Extra has oblectationes, nullus sensus, nulla imaginandi vis egredi, ad immaterialesque delicias sese elevare potest: Nulla enim potentia ferri potest in objectum non suum: ita oculus sonos, auris colores, gustus odores, tactus sapes non percipit, dum extra latitudinem sui objecti debiti hæc esse constat. Quia ergo sensus nostri externi & interni, totaliter corporei & materiales sunt, omne id quod apprehendere possunt, materiale necessario esse debet. Et quia Gratia divinæ Delectatio materialis non est, sed potius omnem etiam Naturæ ordinem transcendit, ideo à nullâ sensuali potentia apprehendi degustativè ullo modo potest. Solet quidem quandoque ex delectationibus animi, cum ille iis redundat, aliquid & in Corpus & corporeos sensus delectationis quasi redundare: illud tamen quidquid est totum materiale est, ex eo tantum natum quod animus Delectationibus Divinis affluens, miro quodam suavissimoque modo componitur, & quietus contentusque redditur. A quâ animi quiete, sua etiam in Corpoream sensualemque partem portio defluit, quoniam & ipsa tunc à bellis contra animum,

C 5

mum,

37.

112
 xi
 1150
 I
 J

mum, & ab animo contra se motis, vacat, exindeque conquiescit, & suaviter delectatur.

38.

Jam verò hæc Spiritus & Gratia delectamenta, ad intellectumne solum, an verò ad Voluntatem solam, an ad utrumque horum pertineant, in eove resideant: Scholis id & disputationibus determinandum relinquo. Mihi certum est, in solo Rationali animo, id est tam in intellectu quam in voluntate simul, delectationes has residere, sed non in quolibet Animo, verum in eo solo, qui, fide, Spe, Charitate, Gratiâque divinâ præditus, à malo & vitioso voluntatem averfam, ad rectum autem & honestum, & Divinum conversam habet. Animus enim qui turpitudinibus carnis & sensualibus bonis delectatur, qui à Charitate delapsus, à recto & honesto deflexit, non magis delicias Spiritûs percipit, quam lapis vitam, Arbor sensum, belluæ honestatem apprehendunt, quod disertè testatur Apostolus dum ait. *Animalis homo non percipit ea quæ sunt Spiritus.* quippe cum sint toto non solum, ut ajunt, cælo, sed tota etiam natura diversa. Solius ergo animi, & quidem rectè se in bono habentis proprium Delicias Gratia degustare, atque in iis conquiescere.

39.

Ex his quæ de primo quæsito breviter, attamen satis attulimus, magnâ parte elucescunt, quæ de 2do dicenda supersunt. Cum enim Spiritus delectatio in solo Rationali animo locum habeat, relinquitur etiam ex solis, ad rationalem animum pertinentibus bonis percipi posse. Multa enim sunt genera bonorum, sive Convenientium (Bonum namque idem est quod conveniens) quædam sunt bona per id solum, quia natura

con-

conveniunt, etsi à natura, convenire non cognoscuntur, eorumque ferè, natura cognitione destituta sit: ita bonum Aquæ, frigus, bonum Ignis, Calorem: bonum arboris, Incrementum vocamus, appetique hæc ab illis dicimus, non quidem appetitu aliquo actualiter exercito & elicitò, qui in his rebus ad hæc bona sua nullus est: attamen appetitu quodam innato, seu potius propensione quadam & instinctu pondereque naturali. Quædam sunt bona non tantum per id, quia naturæ conveniunt sua sponte; sed etiam per id præterea, quia naturæ convenire apprehenduntur, ideoque tanquam talia, appetuntur, quærentur, possidentur: appetuntur, inquam, non puro naturæ pondere, sed actuali exercitoque appetitionis actu. quæ bona ita appetita, si absunt, amari vel desiderari dicuntur. si adsunt, amari & possideri dicuntur, dum autem possidentur, quiescit in illis animus: & quia quiescit delectatur.

Hæc Appetitio elicita exercitaque boni convenientis duplex est, sicut & ipsum tale bonum est duplex. Quoddam enim bonum, seu, conveniens est Materiale & sensuale: quod scilicet sicut sensui convenit, ita etiam per sensum convenire sensui cognoscitur & per sensualem appetitum, concupiscitur, quæritur, possidetur. Talia bona talesque horum bonorum concupiscentiæ in solis sunt brutis: & hominibus etiam quâ parte ij sensuali portione constant, quoddam porrò bonum & conveniens est immateriale, insensibile, soli Rationali & immateriali portioni, potentiæque conforme: ideoque & ab hac solâ cognoscitur appetiturque: cognoscitur

40.

112
 ki
 1150
 I
 J

tur per Intellectum, appetitur per Voluntatem, quæ duæ sunt partes Rationalis animi. Hæc bona pura sunt & à Materia separata: ideoque materiali & sensibili hominum parti incognita & improporcionata. proinde in ea sensuales cognitiones & appetitiones non magis ferri possunt, quàm lapis potest sentire: è contra verò Rationales cogitationes & voluntatis appetitiones, non minus istis bonis possunt & occupari & delectari, quam sensum experimur, suis sensuibus bonis & affici & recreari.

41.

Inde verò colligere obiter possumus ad hominem triplicia bona pertinere, triplicemque bonorum sensum & fructum redundare: Unus quidem fructus est eorum bonorum quæ hominis naturæ, ipso etiam non cogitante, non sciente, conveniunt. Alter eorum, quæ sensu & percipiuntur, & appetuntur, & possidentur. Tertius denique eorum, quæ solâ ratione cognoscuntur, & solâ Voluntate rationali appetuntur. Colligere præterea possumus, duplicem esse in homine bonorum convenientium appetitum elicitem, unum bonorum merè sensualem, alium bonorum merè rationalium. Et utrumque hunc appetitum posse quandoque simul & semel ferri in bona sua, iisque perfrui & delectari, quandoque posse alterutris destitui, quandoque posse alterutris bonis delectari invito altero appetitu: quandoque vero non invito sed consentiente; quandoque posse unius appetitus bona & jucunda & convenientia esse, alteri appetitui mala, ingrata, & inconvenientia, adeò ut quæ ex unâ parte homini delectationem inferunt, ex alterâ tristitiam generare possint, &

tanto quidem majorem hinc tristitiam & mærorem, quanto aliunde majorem ingerunt voluptatem. Experientia id quotidie docet, quis enim non experitur cordate Christianus homo? hanc in se ex una eademque re voluptatis & Tristitiæ, ebullitionem. Objicitur quidpiam suave sensui, inardescit sensus, inhiat, ambit, possidet, fruitur, & tam diu quidem quamdiu res objecta sensui, durat & illudit, interim Voluntas, gnara, miserum turpe, illicitum esse, dare frena sensui, & sensualibus delectationibus, quia sensuales sunt, & quia delectant uti, repugnat delectationi, fugit, ad superna ipsum delectationis usum detorquet si potest, sin minus consensum fortiter sensui negat: interim tamen sensus sentit, & voluntas non consentit, hinc in sensu quia sentit delectatio est & tantò quidem major, quanto majus est sensus bonum illud, quod sentit; at in Voluntate molestia est, mæror & dolor est, & quidem tantò major quanto est in sensu delectatio importunior, & ad voluntatem in suas partes pertrahendam vehementior.

Hæc pugna quotidiana est, sed non in omnibus. Non est in iis, qui ad quemlibet sensum prurimum, Voluntate rationali illico præcipites inservitia sensuum ruunt. Non est & in iis (vel saltem rarò & parùm est in iis) qui vel longâ vel forti exercitatione, sensum rationi rebellare dedocuerunt, subesse autem, & panè nihil invito illo appetere, assuefecerunt, quo in genere qui perfecti sint, pauci admodum sunt: & tamen ad eam victoriam nullis non Christi exemplis doctrinisque nullis, non Christianæ professionis partibus & legibus vocamur. Sed hæc alias nunc ad propositum.

Ratio-

uuz
ci
uuz
I
J

42.

Rationalis partis bona (ab hac enim digressi fuimus) duplicia sunt. Alia naturalia, supernaturalia alia. Illa sunt, omnis honestas, veritas, virtus, scientia, dignitas, lumine naturæ nota hæc sunt omnia illa, quæ fide Christiana novimus, & Divinâ revelatione nobis appetenda proponuntur. Exinde in nobis & vita Rationalis & Cognitio rationalis, & appetitio nationalis duplex est: nempe una quæ naturæ lumen non egreditur, altera quæ ad supernaturalem lucem evecta, ad illius ductum omnia metitur & agit, & amat. Harum duarum vitarum unam alteri, naturalem supernaturali subordinari tam necesse est, quam nos salutem æternam supernaturalem consequi opus est. Ad finem enim & bonum supernaturale mediis opus est supernaturalibus, media salutis nostræ sunt omnia opera vitæ nostræ præsentis, sed ut media sint, proportionata, seu, supernaturalia esse debent. fient autem si supernaturali lumini subordinabuntur; subordinantur, quando ex intentione, & intuitu, ex motivo supernaturali & suscipiuntur & perficiuntur. Ex motivo supernaturali tunc fiunt, quando in finem fide supernaturali cognitum diriguntur. Hoc scire, Sapientiam est. Hoc agere, Caritas est. Hoc posse, Dei donum est, in hoc perseverare, Gratia Delectantis & Vincentis est. Hujus laboris exemplum Christus, præmium Deus est. Ut ergo tandem Capiti finis sit. Materia delectationis Gratia, tota vita hominis, seu omnes actiones hominis sunt, si nempe supernaturales vel naturæ suæ vel intentione agentis fiunt. Tales enim solæ actiones ex supernaturali Gratia fiunt, eæ solæ veram homini delectationem ingenerant, pacem animo,

consci-

conscientiæ serenitatem pariunt, reprimunt, extinguunt vitiosos habitus, pravos actus excludunt, vitæ æternæ merita congerunt. Christo Dei Filio similem reddunt, æternæ beatitudini Sanctorumque Societati hominem transcribunt.

CAPUT XI.

Quanam sint species hujus Sanctæ Delectationis.

Vnusquisque hominum talis est, quaiis est Voluntas ejus: bonus est si bonam habet Voluntatem, malus, si malam. Voluntatem tunc homo censetur habere bonam, quando habet in bonum directam & ordinatam; tum malam, quando in malum: non quod voluntas malum sub ratione mali appetere possit, sed quod appetere possit tanquam bonum, id quod revera malum, hoc est rationi difforme, ac proinde inhonestum & turpe est: quandocunq; ergo tale bonum appetit, revera malum falsò bonum appetere dicitur, & consequenter ipsa Voluntas reipsâ mala est, & malum hominem cujus voluntas est, facit. Voluntatem in aliquod, seu verum seu putativum bonum directam esse, est aliud nihil, quàm constituere sibi aliquam rem pro fine, in cujus consecutione & præsentia quiescat. Cum enim finis sit extremum, ultra quod non amplius tendatur, vel tendat res illa, cujus aliquid finis esse dicitur, ideò necesse est, ut ubi aliquid ad finem suum sibi que propositum pervenerit, hoc est, ubi finem consecutum fuerit, ultra jam non tendat, sed conquiescat, alioqui, post finem, finis dari deberet; atque ita & voluntas

43.

uuz
ci
uscat
I
J